

Handleiding Uitvoering Bos en Bosplantsoen – Gemeente Eindhoven

1. Algemeen

1a. Definitie en Uitgangspunten Bosplantsoen

Bosplantsoen is een samengestelde beplanting van bomen, heesters (struikvormers) en een kruidenlaag bestaande uit eenjarige en vaste planten. Hierbij is er voldoende variatie in soorten en grootte, en heeft niet één soort de overhand. Het geheel draagt bij aan de instandhouding van verschillende flora en fauna en kan op een veilige en efficiënte manier beheerd worden. Het vormt geen direct gevaar voor de omgeving en haar gebruikers.

Uitgangspunten voor beheer en onderhoud:

- Behoud van variatie in soorten en gelaagdheid (kruiden-, struiken- en bomenlaag).
- Bijdrage aan biodiversiteit en ecologie binnen geldende wet- en regelgeving.
- Veiligheid voor gebruikers en omgeving staat centraal; geen direct gevaar na onderhoud.
- Onderhoud vindt plaats van begin juli t/m begin maart, conform meerjarig onderhoudsplan.
- Waar mogelijk behoud van staand dood hout en inzet van vrijgekomen hout voor ecologie (mits veilig).
- Kaders: Wet- en regelgeving, Handboek Bomen, afspraken uit de raamovereenkomst onderhoud bos en bosplantsoen.
- Onderhoudsperiode: werkzaamheden vinden plaats van begin juli t/m begin maart.
- Doelstelling beheer: veilige, vitale en gevarieerde houtopstanden die bijdragen aan biodiversiteit en een leefbare stedelijke omgeving.

2. Definities en veiligheidszones

2.1 Gebruiksfunctie

Zone waar als gevolg van takbreuk of windworp een reëel kans op schade of letsel verwacht kan worden.

2.2 Zone takbreuk

Zone waarin vallende takken tot een reëel veiligheidsrisico kunnen leiden: tot 5 meter buiten de rand van de gebruiksfunctie (naastgelegen zone).

2.3 Zone windworp

Zone waarin omvallen van een boom door ontworteling of breuk tot een reëel veiligheidsrisico kan leiden. Afstand is variabel en volgt het valbereik (boomhoogte) richting de gebruiksfunctie.

3. Werkwijze

3.1 Inspectie

De inspectie vindt plaats conform de “Handleiding bosplantsoen inspectie” (Bijlage 3). Hierbij worden vlakken vlaksgewijs beoordeeld op geometrie, beheercategorie, situering, omgevingsrisico en gebreken. Veiligheidsmaatregelen zoals randsnoei of boomverwijdering worden voorgesteld met urgentietermijnen.

3.2 Besluitvorming (uitzetten dunningen)

- Beoordeel per vak de groeiruimte, vitaliteit en soortensamenstelling; kijk 3–5 jaar vooruit.
- Beoordeel randzones expliciet op overhang, zicht en toegankelijkheid.
- Weeg lichtval, veiligheid (zichtlijnen), boomvorm en ecologische waarde.

De beheerspecialist van de gemeente besluit welke maatregelen worden uitgevoerd, op basis van budget en prioriteit; veiligheid krijgt doorgaans voorrang.

3.3 Voorbereiding (GV-paspoorten)

- Puntobjecten: bevat de concrete veiligheidsmaatregel of opmerking per boom.
- Lijnobjecten: bevat aantal lijnen en meters per lijn; correspondeert met bewerkingspercentages rand-snoei.
- Vakgegevens: aanvullende maatregelen per vak in het memo-veld.

3.4 Uitvoering en afmelden

- Uitvoering conform bestek en deze handleiding.
- Afmelden: binnen 5 werkdagen na uitvoering het vak en de puntobjecten in GV op “afgerond” zetten.

4. Werkzaamheden

4.1 Uitsluiten, snoeien en verwijderen

- Verwijder dode/ongezonde bomen en ongewenst dominante snelgroeiende soorten; geef toekomstbomen en heesters licht en ruimte.
- Snoei heesters waar nodig om te verjongen.
- Verwijder dode takken en bomen die gevaar opleveren voor gebruikers.
- Behoud waar mogelijk staand dood hout als ecologiestructuur, mits dit veilig is.

4.2 Vellen boomvormers

Vellen kan voortkomen uit locatieaanduiding “te vellen risicoboom” of uit dunningsadvies.

- Risicobomen bevinden zich vaak aan randen; worden ingetekend én in het veld gemarkeerd (spuitbus).
- Bestekposten voor verwijderen risicobomen beginnen met 22.

4.3 Dunning (boom- en struikvormers)

- Te verwijderen boomvormers: bestekpost 234.
- Struik- en boomvormers < 20 cm worden vaak niet geblest; indien nodig staat dit in het memo.
- Gebroken of zwaar beschadigd hout binnen deze groep altijd verwijderen.
- Blessen vóór dunning: markeer welke bomen worden verwijderd en op welke wijze; spaar boomholten of laat stamdelen/staand dood hout staan voor biodiversiteit indien veilig.

4.4 Randsnoei (veiligheid)

Locatieaanduiding als lijnobject “randen snoeien” conform Handboek Bomen en onderstaande resultaatverplichtingen. Bestekposten voor randsnoei beginnen met 24.

4.4.1 Resultaatverplichting takken in wegprofiel

- Vrijmaken van takhout tot 2 meter naast de rand van de weg. (op aangeven van de beheerspecialist)
- Takvrije hoogte 4 m voor voet- en fietspaden (wettelijk wegprofiel 2,5 m).
- Takvrije hoogte 6 m voor wegen (wettelijk wegprofiel 4,5 m).
- Takken < 20 cm in diameter afzagen conform handboek bomen
- Inkorten van de gesteltak alleen indien de gesteltak > 20 cm in diameter gemeten bij de takaanzet.
- Toppen of > 50% kroondeel verwijderen bij boomvormers < 20 cm (diameter) is niet toegestaan; verwijder de boom volledig.

4.4.2 Resultaatverplichting probleemtakken in zone takbreuk

- Verwijder risicotakken (probleemtakken conform Handboek Bomen) binnen de takbreukzone.

4.4.3 Bewerkingsintensiteit snoei (inschatting langs rand)

- < 10%: beperkte mate takken verwijderen.
- 10–25%: 30–50% van de randlengte snoeien.
- 26–50%: overgrote deel van de rand snoeien.
- 51–75%: overgrote deel van de rand snoeien (zwaarder).

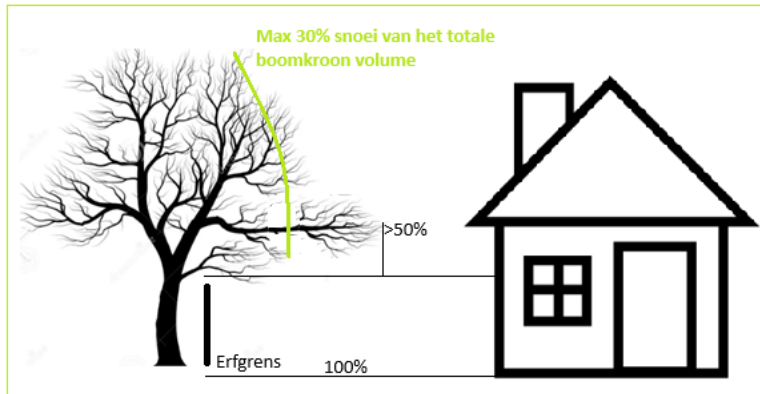
4.5 Particuliere zijde

4.5.1 Struiken tot 2 meter hoogte – resultaatverplichting

- Aan particuliere zijde een rand van ca. 1–2 m afzetten gemeten vanaf de erfgrens (situatie-afhankelijk).
- Kopse kanten terughoudend snoeien om doorloop te voorkomen.

4.5.2 Bomen vanaf 2 meter hoogte – resultaatverplichting

- Takvrije hoogte 4 m (vrij loopprofiel 2,5 m).
- Overhang vanaf de erfgrens > 50%: takken innemen tot max. 30% reductie; altijd in overleg met opdrachtgever.

5. Markering en blesen

Besluiten worden in het veld aangeduid op de vegetatie met onderstaande markeringen:

Symbool	Besluit	Toelichting
Oranje streep	Afzagen op streep of net eronder	Streep geeft afzaaghoogte; vaak om uitloop te stimuleren of staand dood hout te creëren.
• (stip) op stam	Volledig verwijderen (bovengronds)	Alleen toepassen bij storende of achterblijvende exemplaren.
O + cijfer	Afzagen op aangegeven hoogte	Cijfer geeft gewenste afzaaghoogte aan.
— (streep)	Hakhout creëren	Alleen indien dit past binnen ecologische visie.

R	Ringen aan stamvoet	Enkele centimeters diep rondom inzagen net door cambium (2-5 cm); niet te diep om afbreken te voorkomen.
Pijl	Boom volledig omduwen	Boom omduwen waarbij de wortelkluit omhoog kot te staan

6. Ecologische uitgangspunten

- Werkzaamheden dragen maximaal bij aan flora en fauna binnen geldende wet- en regelgeving.
- Behoud waar mogelijk staand dood hout en zet vrijgekomen stam- en takhout in voor ecologie (mits veilig).
- Variatie in soorten en gelaagdheid (kruiden-, struiken- en bomenlaag) is het uitgangspunt; voorkom dominantie van één soort.

7. Kwaliteit en veiligheid

- Volg Handboek Bomen voor veiligheids- en snoeicriteria.
- Pas urgenties toe zoals vastgesteld tijdens inspectie: van acuut t/m binnen 12 maanden.
- Respecteer omgevingsrisicoklasse (verhoogd/algemeen/nihil) bij prioritering van maatregelen.

8. Afmelden en administratie

- Afmelden in GV binnen 5 werkdagen na uitvoering (puntobjecten op “afgerond”).
- Afmelden in GV binnen 5 werkdagen na uitvoering (vak “afgerond”).

8.1

- Meldingen vanuit binnenbeter dienen volgens het bestek te worden verrekend en afgehandeld.
- Digitaal registreren vrijgekomen materiaal, vrijgekomen stamhout dient digitaal geregistreerd te worden middels onderstaande QR-code

Afhaal formulier Stammen

